

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 19. helmikuuta 2019
(OR. en)

6578/19

CH 15
AELE 23
MI 175

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvoston päätelmät EU:n suhteista Sveitsin valaliittoon

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (yleiset asiat) istunnossaan 19. helmikuuta 2019 hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n suhteista Sveitsin valaliittoon.

Neuvoston päätelmät EU:n suhteista Sveitsin valaliittoon

1. Neuvosto on tarkastellut 28. helmikuuta 2017 ja 11. joulukuuta 2018 antamiensa päätelmien mukaisesti EU:n ja Sveitsin valaliiton välisten suhteiden yleistä tilannetta. Neuvosto arvioi tarvittaessa uudelleen näiden suhteiden ja muidenkin EU:hun kuulumattomien Länsi-Euroopan maiden suhteiden tilannetta vuoden 2020 loppuun mennessä.
2. EU ja Sveitsi ovat toistensa läheisiä liittolaisia ja tärkeitä talouskumppaneita. Olemme hyvin riippuvaisia toisistamme taloudellisesti sekä tavaroiden ja palvelujen kaupan että suorien sijoitusten näkökulmasta. Yhteistyömme ulottuu kuitenkin paljon keskinäisiä taloudellisia ja kaupallisia etuja pidemmälle, sillä se kattaa useita aloja oikeus- ja sisäasioista tutkimus-, koulutus- ja liikennealaan. Tästä on merkittävää hyötyä molemmille osapuolille. Kahden viime vuoden aikana EU:n ja Sveitsin väliset suhteet ovat tiivistyneet entisestään.
3. Neuvosto arvostaa EU:n ja Sveitsin jatkuvaa yhteistyötä kansainvälisissä asioissa. Ne sovittavat kantojaan yhteen monenvälisillä foorumeilla yhteistä etua koskevissa asioissa, joita ovat muun muassa ilmastonmuutoksen torjuminen ja ympäristönsuojelu, ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, kansainvälisen rikosoikeuden, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen, demokratian ja kestävän kehityksen edistäminen sekä monenvälisen kauppajärjestelmän säilyttäminen. Neuvosto pitää myönteisenä myös läheistä yhteistyötä kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja pelastuspalvelun aloilla ja on tyytyväinen komission (ECHO), Sveitsin kehitys- ja yhteistyöviraston ja Sveitsin liittovaltion pelastuspalveluviraston välillä 28. huhtikuuta 2017 allekirjoitettuun hallinnolliseen järjestelyyn.

4. Neuvosto on tyytyväinen myös EU:n ja Sveitsin välillä 23. marraskuuta 2017 allekirjoitettuun sopimukseen, joka koskee osapuolten kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmien yhteenliittämistä, ja kehottaa niitä saattamaan päätökseen tarvittavat menettelyt, jotta sopimus tulisi voimaan mahdollisimman pian. Luomalla laajemmat yhteiset hiilimarkkinat EU ja Sveitsi osoittavat sitoutuneensa vahvasti Pariisin sopimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.
5. Neuvosto pitää myönteisenä Sveitsin kanssa tehtävää yhteistyötä YUTP-asioissa ja erityisesti Sveitsin osallistumista YTPP-operaatioihin muun muassa Ukrainassa ja Sahelissa. Se kannustaa Sveitsiä lujittamaan antamaansa tukea. Neuvosto panee lisäksi merkille, että Sveitsi on tapauskohtaisesti ja vapaaehtoisesti noudattanut EU:n rajoittavia toimenpiteitä, ja kannustaa tätä jatkamaan rajoittavien toimenpiteiden läheistä ja johdonmukaista soveltamista myös niiden kiertämisen estämiseksi.
6. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille EU:n ja Sveitsin yhteistyön kansainvälisen muuttoliikkeen alalla, myös muuttovirtojen hallinnassa, pakolaisten siirtämisessä ja globaalien tason hallinnoinnin kehittämisessä. Se kannustaa Sveitsiä jatkamaan yhteistyötä itäisen, keskisen ja läntisen Välimeren reiteillä ja suosittaa sovittamaan toimet yhteen entistä tiiviimmin.
7. Schengenin ja Dublinin säännöstöön osallistuva Sveitsi jatkaa säännöstöjen tehokasta soveltamista. Neuvosto pitää erityisen myönteisenä Euroopan unionin ja Sveitsin välillä 8. marraskuuta 2018 allekirjoitettua järjestelyä, joka koskee Sveitsin osallistumista vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan Euroopan unionin viraston (eu-LISA) toimintaan. Neuvosto suhtautuu myönteisesti myös siihen, että neuvottelut Eurodacista ja poliisiyhteistyön tehostamisesta terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden torjumiseksi tehdyistä Prüm-päätöksistä on saatettu päätökseen. Se pitää myönteisenä myös sopimuksen tekemistä ulkorajojen ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista täydentävistä säännöistä osana sisäisen turvallisuuden rahastoa vuosiksi 2014–2020. Neuvosto kiittää Sveitsiä rakentavasta ja myönteisestä yhteistyöstä erityisesti Euroopan muuttoliikeagendan täytäntöönpanon yhteydessä.

8. Meidän on jaettava vastuu suhteemme kestävydestä ja menestymisestä pitkällä aikavälillä, jotta siitä olisi hyötyä molemmille osapuolille. Neuvosto toistaa, että osallistumalla EU:n sisämarkkinoiden ja politiikkojen tiettyihin osa-alueisiin Sveitsi paitsi hoitaa kahdenvälisiä suhteita myös osallistuu yhteisen talousalueen toimintaan, mikä edellyttää yhteisten sääntöjen hyväksymistä ja niiden täytäntöönpanon valvontaa. Neuvosto on vuodesta 2008 alkaen korostanut useissa päätelmissä nykyisen kahdenvälisen sopimusten järjestelmän tulleen tiensä päähän monimutkaisuutensa ja puutteidensa vuoksi ja siksi, että kansalaisiin ja yrityksiin ei tämän vuoksi pystytä soveltamaan yhtenäisiä edellytyksiä niillä sisämarkkinoiden aloilla, joihin Sveitsi osallistuu.
9. Toukokuussa 2014 EU ja Sveitsi aloittivat neuvottelut nykyisten ja tulevien sopimusten yhteisistä institutionaalisista puitteista tarkoituksenaan lujittaa kahdenvälistä lähestymistapaa ja kehittää EU:n ja Sveitsin kattava kumppanuus täyteen potentiaaliinsa. Neuvottelut saatiin yli neljän vuoden jälkeen päätökseen vuoden 2018 lopussa. Neuvottelijat pääsivät tasapuolisiin ja tasapainoisiin ratkaisuihin muun muassa säännöistä, joiden mukaisesti Sveitsi omaksuu EU:n säännösten dynaamisella tavalla, samoin riippumattomasta riitojenratkaisumekanismista ja määräyksistä paremman oikeusvarmuuden takaamiseksi sekä tasapuolisista toimintaedellytyksistä kansalaisillemme ja talouden toimijoille. Neuvosto on erittäin pahoillaan siitä, ettei Sveitsin liittovaltio hyväksynyt neuvottelutulosta joulukuussa 2018 ja kehottaa liittoneuvostoa antamaan tukensa institutionaalisia puitteita koskevan sopimuksen neuvotellulle tekstille ja toimittamaan sen liittokokouksen hyväksyttäväksi heti, kun sidosryhmien kuuleminen on saatu päätökseen keväällä 2019. Neuvosto korostaa, että institutionaalisia puitteita koskevan sopimuksen tekeminen nykyisen tekstin perusteella on edellytyksenä sille, että EU voi tehdä tulevia sopimuksia Sveitsin osallistumisesta EU:n sisämarkkinoille, ja se on myös keskeinen tekijä päätettäessä etenemisestä molempia osapuolia hyödyttävässä markkinoille pääsyssä. Tämä mahdollistaa kahdenvälisen lähestymistavan lujittamisen tavalla, joka varmistaa kestävyuden ja kehityksen jatkumisen.

10. Neuvosto toistaa, että henkilöiden vapaa liikkuvuus on EU:n politiikan peruspilari ja että sisämarkkinat ja niiden neljä vapautta ovat jakamattomia. Tässä yhteydessä neuvosto kiittää Sveitsiä päättäväisistä toimista, joilla tämä on pannut täytäntöön laajamittaisen maahanmuuton vastustamista koskeneesta kansalaisaloitteesta 9. helmikuuta 2014 järjestetyn kansanäänestyksen tuloksen tavalla, joka kunnioittaa henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyssä sopimuksessa vahvistettuja EU-kansalaisten oikeuksia. Neuvosto pitää myönteisenä Sveitsin vakuutusta siitä, että täytäntöönpanoasetuksen antamisen jälkeen 8. joulukuuta 2017 EU:n ja ETA:n työnhakijat voivat rekisteröityä alueellisiin työvoimakeskuksiin. Neuvosto pahoittelee kuitenkin Sveitsin 7. joulukuuta 2018 tekemää päätöstä siitä, että kroatialaisia työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia, alun perin kaksivuotisia siirtymätoimenpiteitä jatketaan, ja kehottaakin Sveitsiä harkitsemaan näiden siirtymätoimenpiteiden soveltamisajan lyhentämistä.
11. Neuvosto on useissa päätelmissään vuosina 2012, 2014 ja 2017 kehottanut Sveitsiä aloittamaan neuvottelut uudesta rahoitusosuudestaan, jolla se osallistuu EU:n sisäisten sosiaalisten ja taloudellisten erojen kaventamiseen ja jonka pitäisi olla oikeassa suhteessa niihin merkittäviin hyötyihin, joita Sveitsi saa sisämarkkinoille osallistumisesta. Tältä osin neuvosto panee merkille, että Sveitsin liittoneuvosto antoi 28. syyskuuta 2018 ehdotuksen Sveitsin toisesta rahoitusosuudesta EU:lle. Tämä toinen rahoitusosuus, joka on määrä uusina samalta pohjalta kuin se, josta sovittiin vuoden 2006 yhteisymmärryspöytäkirjassa, kuuluu erottamattomana osana EU:n ja Sveitsin suhteen kokonaisuuteen, ja sillä on myös tarkoitus vahvistaa poliittisia, taloudellisia ja kulttuurisia yhteyksiä Sveitsin ja EU:n jäsenvaltioiden välillä. Neuvosto odottaa, että Sveitsin liittokokous hyväksyy ehdotuksen pikaisesti ja ehdoitta. Se korostaa myös, että tällä alalla on tärkeää jatkaa koordinoitua yhteistyötä EU:n monivuotisen ohjelmakauden mukaisesti.

12. EU:n ja Sveitsin kauppasuhte on edelleen vahva ja vakaa, mistä on hyötyä kummallekin osapuolelle. Läheisten taloussuhteidemme perustan muodostavaa vuoden 1972 vapaakauppasopimusta ei kuitenkaan ole kertaakaan päivitetty vastaamaan kansainvälisen kaupan sääntöjen kehitystä. Tästä syystä neuvosto kehottaa ryhtymään toimiin, joilla Sveitsin ja Euroopan unionin kauppasuhteita säätelevät sopimukset, erityisesti vapaakauppasopimus, saatetaan ajan tasalle. Olisi pikaisesti käsiteltävä EU:n toimijoiden tehostettua pääsyä Sveitsin markkinoille etenkin elintarvike- ja palvelualoilla.
13. Neuvosto toistaa huolensa eräiden sopimusten epäyhtenäisestä täytäntöönpanosta ja siitä, että Sveitsi soveltaa myöhempiä lainsäädäntötoimia ja käytäntöjä, jotka eivät ole yhteensopivia kyseisten sopimusten, etenkin henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan sopimuksen, kanssa. Neuvosto kehottaa tässä yhteydessä Sveitsiä soveltamaan asiaankuuluvaa EU:n säännöstöä erityisesti lähetettyjen työntekijöiden osalta ja kumoamaan rinnakkaistoimet, joita se soveltaa alueellaan palveluja tarjoaviin EU:n talouden toimijoihin, tai mukauttamaan nämä toimet EU:n suhteellisuus- ja syrjimättömyysperiaatteisiin.
14. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille EU:n ja Sveitsin välisen finanssitilitietojen automaattista vaihtoa koskevan sopimuksen voimaantulon 1. tammikuuta 2017 ja ensimmäiset automaattiset tietojenvaihdot Sveitsin ja EU:n jäsenvaltioiden välillä syyskuussa 2018.
15. Neuvosto on tyytyväinen Sveitsin kanssa käytävään avoimeen vuoropuheluun ja seuraa jatkossakin maan edistymistä niiden uudistusten toteuttamisessa, joilla puututaan EU:n yritysverotuksen käytäntöryhmän havaitsemiin ongelmakohtiin. Erityisen myönteisenä neuvosto pitää sitä, että Sveitsin liittokokous antoi 28. syyskuuta 2018 lainsäädäntöä, jolla korvattiin joitakin haitallista verokilpailua aiheuttavia etuuskilpailuun oikeuttavia verojärjestelmiä ja -käytäntöjä uusilla kansainvälisesti hyväksytyillä toimilla yritysverotusta koskevan EU:n jäsenvaltioiden ja Sveitsin välisen vuoden 2014 yhteisen julkilausuman mukaisesti. Neuvosto kehottaa panemaan uudistuksen pikaisesti täytäntöön.